

Ocena wyników w nauce osiągniętych przez obcokrajowców

Ocena wyników w nauce obcokrajowców odbywa się zgodnie z ustawą o edukacji Rep. Cz. oraz zgodnie z zaleceniem metodycznym (MŠMT) Ministerstwa Edukacji, Młodzieży i Wychowania Fizycznego. Przy ocenie dzieci obcokrajowców w zakresie przedmiotów język czeski i literatura zostanie uwzględniony osiągnięty poziom znajomości języka czeskiego.

W trakcie oceny wyników w nauce osiągniętych uczniów nie będących obywatelami Republiki Czeskiej, którzy spełniają obowiązek szkolny w Republice Czeskiej, postępuje się zgodnie z § 51 do 53 ustawy o edukacji oraz § 14 do 17 rozporządzenia nr 48/2005 DzU w sprawie kształcenia w zakresie podstawowym i niektórych powinności wynikających z realizacji obowiązku szkolnego.

W trakcie oceny wspomnianych uczniów za istotny jest uważany poziom znajomości języka czeskiego w związku z § 15 ust. 2 i 4 rozporządzenia, mający wpływ na wyniki w nauce osiągnięte przez ucznia. Przy ocenie wspomnianych uczniów w zakresie wiedzy z nauczanego przedmiotu język czeski i literatura określonego w RVP ZV /ramowym programie nauczania w procesie kształcenia w stopniu podstawowym/ (lub treści przedmiotu „język czeski i literatura“ zgodnie z dotychczasowymi programami nauczania dla kształcenia w stopniu podstawowym) na końcu trzech następujących po sobie półroczy od rozpoczęcia uczęszczania do szkoły w Republice Czeskiej za kontekst jest zawsze brany pod uwagę osiągnięty poziom znajomości języka czeskiego zgodnie z § 15 ust. 2 i 4 rozporządzenia mający wpływ na wyniki w nauce osiągnięte przez ucznia.

Również w przypadku obcokrajowców obowiązuje zasada, iż na końcu 1 półrocza uczeń nie musi być oceniany na świadectwie nawet w dodatkowym terminie. Jeśli uczeń nie był oceniany na świadectwie na końcu 2. półrocza, oznacza to, iż musi powtarzać rok szkolny.

Obywatel Republiki Słowackiej ma w trakcie realizacji obowiązków w zakresie edukacji szkolnej używać, poza przedmiotem „język czeski i literatura”, również język słowacki.

Pomoc językowa (zgodnie z §16 ŠZ /ustawą o edukacji/)

Na mocy ustawy nowi uczniowie-obcokrajowcy nowo przyjęci do szkoły mają prawo do bezpłatnych lekcji języka. Jak wygląda sytuacja uczniów, którzy już od dłuższego czasu przebywają w Rep. Cz., potrafią się porozumieć w języku czeskim, lecz w przypadku trudniejszych zadań formułowanych w języku czeskim i innych przedmiotach nadal mają kłopoty? Czy mają prawo do pomocy? Ewentualnie w jakim zakresie? W jaki sposób pracować z uczniami, dla których istnieją trudności z organizacją lekcji z języka czeskiego zgodnie §20 (na przykład są w szkole jedynymi obcokrajowcami)?

Uczniowie z niedostateczną znajomością języka nauczania od września 2016 dzięki nowelizacji ustawy o edukacji oraz przepisów wykonawczych (rozporządzenie 27/2016 DzU., o kształceniu uczniów posiadających specjalne potrzeby w kształceniu i uczniów

utalentowanych), są traktowani jako uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SVP).

W nowo przygotowanym pięciostopniowym systemie środków pomocniczych pomoc językowa uczniom z **językiem czeskim jako drugim językiem (ČDJ)** dotyczy przede wszystkim **środków w drugim i trzecim stopniu pomocy**. W obu przypadkach jest **konieczne** skierowanie z poradni szkolnej (ŠPZ). Dlatego konieczne jest **informowanie rodziców**, na których **wniosek** zostanie przeprowadzone badanie w poradni szkolnej, że zaproponowane środki pomocnicze poradni będą **realizowane** za ich zgodą.

Na co mają uczniowie prawo w ramach środków pomocniczych (ŚP)

- a) 2. stopień środków pomocniczych dotyczy uczniów z **niedostateczną znajomością języka nauczania** (znajomość języka czeskiego szacowana jest w przybliżeniu na B1-B2).

Zalecane środki pomocnicze:

- Specjalne podręczniki i pomoce dydaktyczne (podręczniki do nauki języka czeskiego dla obcokrajowców),
- 1 godzina tygodniowo **interwencji pedagogicznej** (w pracy z uczniem lub klasą w szkole) – zorientowanej na przykład na pomoc w języku czeskim jako drugim językiem,
- 1 godzina tygodniowo **specjalnej opieki pedagogicznej** udzielanej przez specjalistę pedagoga szkolnego.

Wśród uczniów z potrzebą pomocy ze względu na odmiennosć warunków kultury i życia w szkole podstawowej i średniej należy w **ramach najwyższej liczby obowiązkowych godzin nauczania** wesprzeć naukę języka czeskiego lub naukę języka czeskiego jako drugiego języka (ČDJ), uczniowie mają **prawo do 3 godz. lekcji języka czeskiego jako drugiego języka, w maksymalnym zakresie 120 godz./rok.**

- b) 3. stopień środków pomocniczych dotyczy uczniów z **brakiem znajomości języka nauczania** (znajomość języka czeskiego szacowana jest w przybliżeniu na A0-A2).

Zalecane środki pomocnicze:

- Zmiana treści kształcenia,
- Specjalne podręczniki i pomoce dydaktyczne (podręczniki do nauki języka czeskiego dla obcokrajowców),
- 3 godziny tygodniowo interwencji pedagogicznej (z tego 1 godzina tygodniowo pracy z klasą) - na przykład wsparcie w zakresie języka czeskiego jako drugiego języka,
- 3 godziny tygodniowo specjalnej opieki pedagogicznej udzielanej przez specjalistę pedagoga szkolnego, ewentualnie interwencji psychologa,
- Pomoc w nauce udzielana przez innego pedagoga w zakresie 0,5 etatu (może to być np. specjalista od nauczania języka czeskiego jako drugiego języka). U uczniów z językiem czeskim jako drugim (u uczniów z potrzebą zintensyfikowania nauczania języka czeskiego jako drugiego języka) w szkole podstawowej lub średniej zaleca się **3 godz. lekcji języka czeskiego jako drugiego języka, w maksymalnym zakresie 200 godz./rok.**

- W ramach środków pomocniczych 3. stopnia poradnia może zalecić również **wydłużenie okresu kształcenia** - zob. rozporządzenie nr 27/2016 Sb., „*O ile wymagają tego specjalne potrzeby kształcenia (w szczególności u uczniów pochodzących z innego środowiska kulturowego lub żyjących w innych warunkach środowiska), istnieje możliwość w razie potrzeby wydłużenia okresu kształcenia w zakresie podstawowym, średnim i wyższym zawodowym o 1 rok.*” Tego typu rozwiązanie można zastosować w przypadku uczniów, którzy po przyjeździe do Rep. Cz. rozpoczną naukę w 9. klasie, jednakże mają opóźnienie za względu na brak znajomości języka. W tym wieku zalecamy jednakże z reguły klasyfikować **o jedną klasę niżej** z uwagi na zbliżające się egzaminy wstępne do szkoły średniej.

Środki pomocnicze 4. i 5. stopnia dotyczą dzieci z drugim językiem nauczania tylko w połączeniu z niepełnosprawnością zdrowotną.

Szkoła podstawowa

Ustawa o edukacji (ŠZ) określa dla wszystkich dzieci równy dostęp do kształcenia, dlatego szkoła ma obowiązek zapewnienia obcokrajowcom przebywającym na terenie Rep. Cz. dostępu do edukacji w zakresie podstawowym na takich samych warunkach jak obywatelom Rep. Cz. bez konieczności dokumentowania legalności ich pobytu.

Wszyscy obcokrajowcy mają prawo do bezpłatnej edukacji w szkołach podstawowych, prawo do posiłków w szkole, podobnie jak te do kształcenia w ramach kółek zainteresowania prowadzonego w placówce oświatowej. Przed przyjęciem uczniów z drugim językiem nauczania szkoła nie może stawiać żadnych warunków. Jedynym powodem nieprzyjęcia do szkoły ucznia z drugim językiem nauczania jest maksymalna liczba uczniów w szkole. Nieustannie spotykamy się z faktem, że szkoły stawiają warunki dzieciom w trakcie ich przyjmowania. Należy sobie uświadomić, że w takich wypadkach jest to naruszenie ustawy o edukacji.

Rozporządzenie 48/2005 DzU. (§10) nakłada na dyrektora szkoły obowiązek, powiadomienia przedstawiciela prawnego ucznia **w okresie jednego tygodnia od momentu przyjęcia ucznia** do szkoły o możliwości uczęszczania do klas przygotowujących go pod względem językowym. Ewentualnie sama szkoła skieruje go do tego typu nauki. Więcej przygotowanie językowe zgodnie z §20 ustawy o edukacji, wraz z aktualną listą szkół udzielających bezpłatnego przygotowania językowego w Rep. Cz..

Pomoc uczniom z językiem czeskim jako drugim wraz z nadejściem nowelizacji ustawy o edukacji nr 561/2004 DzU., wraz z rozporządzeniem 27/2016 DzU., przynosi ważne zmiany dla wszystkich dzieci i uczniów potrzebujących pomocy w nauce. Należą do nich również **dzieci oraz uczniowie z językiem czeskim jako drugim językiem.**

Bezpłatne przygotowanie w celu włączenia do grona uczniów i pomoc w nauce języka ojczystego.

Okręgowy urząd właściwy dla miejsca pobytu ucznia przy współpracy z placówką oświatową może zapewnić:

a) bezpłatne przygotowanie w celu włączenia w proces edukacji na poziomie podstawowym obejmujące naukę języka czeskiego dostosowaną do potrzeb tychże uczniów,

b) w miarę możliwości przy współpracy z krajami pochodzenia ucznia pomoc w nauce języka ojczystego i kultury kraju pochodzenia w koordynacji z normalną nauką w szkole.

Jeśli chodzi o kształcenie pracowników pedagogicznych, którzy będą nauczać te dzieci, okręgowy urząd zapewni również przygotowanie do wykonywania tych czynności Szkoły podstawowe, w których kształcą się dzieci uczestników procesu przyznawania azylu mieszkający w placówkach azylowych gwarantują również podstawowe przygotowanie językowe tychże dzieci.

Podstawowe ramy prawne dla kształcenia dzieci, uczniów - obcokrajowców

Podstawowe prawa przysługują wszystkim niezależnie od płci, rasy, koloru skóry, języka, wyznania, religii, orientacji politycznej lub innej, miejsca pochodzenia lub pochodzenia społecznego, przynależności do mniejszości narodowej lub etnicznej, mienia, rodziny lub innego statusu. Przysługują nie tylko obywatelom Rep. Cz, lecz również obcokrajowcom. Podstawowe prawa zostały ujęte w obowiązujących aktach prawnych.

Ramy prawne tworzą:

- umowy międzynarodowe zgodnie z art. 10 Konstytucji Rep. Cz. (Umowa w sprawie przestrzegania praw człowieka i podstawowych wolności, Umowa o prawach dziecka, Umowa o uchodźcach itd.)
- Karta podstawowych praw i wolności - ustawodawstwo europejskie (zalecenia i dyrektywy)
- ustawa o pobycie obcokrajowców
- ustawa o azylu
- ustawa o ochronie tymczasowej
- ustawa o edukacji - powiązane ustawy, rozporządzenia, zalecenia ministerstw...

Konkretne prawa i obowiązki dotyczące pobytu obcokrajowców można znaleźć w następujących ustawach:

- ustawa o azylu
- ustawa o ochronie tymczasowej
- ustawa o pobycie obcokrajowców